

SUNDHEDSSTYRELSEN

Monitorering af tvang i psykiatrien

OPGØRELSE FOR PERIODEN 1. JANUAR – 31. DECEMBER 2015

2016

Monitorering af tvang i psykiatrien

© Sundhedsstyrelsen, 2016.

Publikationen kan frit refereres med
tydelig kildeangivelse.

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S

www.sst.dk

Emneord: tvang, psykiatri,
årsopgørelse, monitorering

Sprog: Dansk

Version: 1,0

Versionsdato: 7. april 2016

Format: pdf

Udgivet af Sundhedsstyrelsen,
april 2016.

ISSN: 2445-7612

Indhold

1	Introduktion	4
1.1	National monitorering af tvang i psykiatrien	4
2	Resumé	6
2.1	Mål om halvering af anvendelsen af bæltefikseringer	6
2.1.1	Udviklingen i længden af bæltefikseringer	7
2.2	Mål om reduktion i anvendelsen af alle former for tvang	8
2.3	Monitorering af andre tvangsformer	9
2.4	Opfølgning på årsopgørelsen	10
3	Læsevejledning	11
4	Indikatorer med målsætning om 50 pct. reduktion i 2020	12
4.1	Andelen af personer, der bæltefikseres ud af antal indlagte	12
4.2	Antal bæltefikseringstimer over 48 timer	16
4.3	Øvrige indikatorer med relevans for bæltefikseringer	19
4.4	Opsamling - indikatorer med målsætning om 50 pct. reduktion i 2020	24
5	Indikatorer med målsætning om reduktion i 2020	26
5.1	Anvendelsen og varigheden af bæltefikseringer	26
5.2	Personer udsat for én eller flere tvangsforanstaltninger	31
5.3	Øvrige indikatorer med relevans for monitoreringen af alle tvangsforanstaltninger i henhold til psykiatriloven	34
5.4	Opsamling - indikatorer med målsætning om reduktion i 2020	37

1 Introduktion

Denne årsopgørelse indeholder Sundhedsstyrelsens kommentarer til anvendelsen af tvang i psykiatrien i 2015.

Som et vigtigt led i realiseringen af en fælles målsætning om at forbedre kvaliteten i den regionale psykiatri, herunder særligt for den gruppe af patienter, der er mest udsatte, indgik Ministeren for Sundhed og Forebyggelse i 2014 en aftale med Danske Regioner om at halvere anvendelsen af tvang i psykiatrien i 2020. Umiddelbart efter blev der ligeledes indgået partnerskabsaftaler med hver af de fem regioner med henblik på at sikre patienter med psykiske lidelser en behandling af høj kvalitet og som et led heri at nedbringe anvendelsen af tvang.

Forebyggelse af anvendelse af tvang er en tværsektoriel opgave, som udover borgeren og dennes familie involverer den regionale psykiatri og somatik, den kommunale indsats, politiet og praksissektoren.

Nedbringelsen af anvendelsen af tvang i psykiatrien skal ses i sammenhæng med den indsats, der i øvrigt foregår i forhold til at sikre mennesker med psykiske lidelser den bedst mulige behandling.

Der er igangsat mange initiativer på flere niveauer for at opnå målsætningen om at nedbringe anvendelsen af tvang i psykiatrien. Foruden at regionerne 1 gang årligt fremsender en skriftlig redegørelse om fremdrift og målopfyldelse i regi af partnerskabsaftalerne, så følges udvikling i den nationale monitorering af tvang i psykiatrien og den drøftes i regi af Task Force for Psykiatriområdet samt Sundhedsstyrelsens Udvalg for Psykiatri. Som eksempler på nogle af de igangsatte initiativer kan satspuljeprojekterne *Forsøg med Bæltefri Afdelinger* og *Brugerstyrede Senge* nævnes. Begge projekter har fokus på nedbringelse af tvang i psykiatrien.

1.1 National monitorering af tvang i psykiatrien

Sundhedsdatastyrelsen har i forlængelse heraf i regi af Task Force for Psykiatriområdet i samarbejde med regionerne og Sundhedsstyrelsen udviklet en national model til monitorering af anvendelsen af tvang. Opgørelse og bearbejdning af data varetages af Sundhedsdatastyrelsen, og data offentliggøres halvårligt. Ved offentliggørelsen af data kommenterer Sundhedsstyrelsen på de udvalgte monitoreringsdata. Udviklingen følges og drøftes i Task Force for Psykiatriområdet, der fungerer som et nationalt forum, der skal understøtte videndeling og spredning af bedste praksis på området.

Monitoreringen offentliggøres med Sundhedsstyrelsens kommentarer i form af opgørelser af overlappende helårlige perioder i en halvårlig kadence. Opgørelserne har til formål at følge udviklingen på området ift. den politiske målsætning, som beskrevet i regeringens partnerskabsaftaler med regionerne.

De bagvedliggende tabeller og grafer for den samlede monitorering kan downloades på Sundhedsdatastyrelsens hjemmeside via følgende link:

<http://esundhed.dk/sundhedsaktivitet/tip/Sider/tip.aspx>

Boks 1. Bilagsoversigt

Baggrunden for den nationale monitorering af anvendelsen af tvang kan læses i:

- bilag 1 *Notat vedrørende Sundhedsstyrelsens kommentering af tvangsmonitoreringen i psykiatrien*. Heri er findes ligeledes en vejledning til Sundhedsstyrelsens kommentering.
- bilag 2 *Oversigt over tvangsformer* ses en oversigt over og beskrivelse af de tvangsformer, der vedrører den løbende monitorering af tvang i psykiatrien i henhold til psykiatriloven.
- bilag 3 *Dokumentation af indikatorer for tvang i psykiatrien* ses en beskrivelse og dokumentation af anvendelsen af indikatorer for tvang med henblik på at opnå målsætningen om halvering af tvangen i 2020.
- bilag 4 *Baggrundstabeller til monitoreringen af tvang i psykiatrien 2015* ses en samlet oversigt over tabellerne for monitoreringen.

2 Resumé

I 2014 blev der indgået en aftale mellem Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og Danske Regioner om et fælles mål om halvering af anvendelsen af tvang i henhold til psykiatriloven. Som opfølgning herpå indgik hver region en partnerskabsaftale med Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, der beskriver den enkelte regions plan for reducere af tvang.

Konkret er målet om en halvering af den anvendte tvang i psykiatrien formuleret ved:

- 1) et mål om at halvere anvendelsen af bæltefikseringer frem mod 2020
- 2) at der forekommer et generelt fald i anvendelsen af alle former for tvang

Målsætningen er operationaliseret ved monitorering af 15 indikatorer (se bilag 1).

På baggrund af data fra 2011-2013 er der etableret individuelle regionale baselines inden for hver af de respektive tvangsindikatorer i monitoreringsmodellen. Det er disse baselines, som udviklingen og målopfyldelsen holdes op i mod, når målsætningen om at halvere og reducere anvendelsen af tvang i psykiatrien opgøres.

På nationalt niveau viser monitoreringen for 2015 overordnet en tilfredsstillende og planmæssig udvikling. Sammenlignet med baseline for 2011 til 2013 og med 2014 ses et fald inden for 11 af de 15 indikatorer, der i partnerskabsaftalen er tilknyttet målsætninger om reduktion i anvendelsen af tvang. Dertil ligger 12 af de 15 indikatorer under baseline (2011-2013), men på niveau med 2014.

De fem regioner har haft et forskelligt udgangspunkt i forhold til niveauet for anvendelsen af tvang. Derudover er regionerne også forskellige, hvad angår eksempelvis befolkningens størrelse, patientsammensætning mv. Dette skal der tages højde for, når data sammenlignes på tværs af regionerne.

2.1 Mål om halvering af anvendelsen af bæltefikseringer

Det overordnede mål er, at der skal opnås en halvering af bæltefikseringer. Det monitoreres ved hjælp af tre indikatorer som kan ses i Boks 2.

Alle regioner ligger for de tre indikatorer i 2015 under baseline (2011-2013).

Sammenlignet med niveauet i årsrapporten for 2014 har der samlet set været et fald i antallet af personer, der bæltefikseres.

Samme udvikling ses inden for andelen af personer, der bæltefikseres, hvor der er til-

Boks 2. Indikatorer – mål om halvering af anvendelsen af bæltefikseringer

Følgende tre indikatorer monitorerer den første overordnede målsætning i henhold til partnerskabsaftalen om halvering af anvendelsen af bæltefikseringer frem mod 2020:

- Andelen af personer der bæltefikseres af antal indlagte
- Antal personer der bæltefikseres
- Totalt antal påbegyndte bæltefikseringer

For alle tre indikatorer er der sket en reduktion på nationalt niveau i 2015 sammenlignet med niveauet i 2014 og alle ligger under baseline (2011-2013).

knyttet en særlig målsætning om reduktion med 50 pct. frem mod 2020.

Her følger reduktionen på nationalt niveau en forholds­mæssig procentvis reduktion på 10 pct. årligt.

Ses der på udviklingen i det totale antal bæltefikseringer ligger alle regioner med undtagelse af Region Midtjylland og Region Nordjylland under baseline, og har opnået et fald sammenlignet med niveauet i 2014. I de to regioner (Region Midtjylland og Region Nordjylland) er det totale antal bæltefikseringer ikke faldet, men antallet af personer, der bæltefikseres er faldende i begge regioner. Det betyder at nogle personer bæltefikseres flere gange. Det er ikke muligt præcist at sige hvad dette skyldes. Men der kan være tale om situationer, hvor patienten har været ude af bæltet i en kortere periode, hvor der alligevel har været behov for at anvende bæltefiksering igen.

Sundhedsstyrelsen finder det tilfredsstillende, at der på nationalt niveau er et fald i det totale antal bæltefikseringer samt i antal og andele personer, som bæltefikseres. Sundhedsstyrelsen vil fortsat følge området meget tæt, både i forhold til, hvordan der sikres et fortsat fald i anvendelsen af bæltefiksering, og med en særlig opmærksomhed på de steder, hvor der er udfordringer.

2.1.1 Udviklingen i længden af bæltefikseringer

Udover at følge antallet af bæltefiksering følges også længden af bæltefiksering. Data er opdelt i antal timer, 0-2 timer, 2-8 timer, 8-24 timer, 24-48 timer samt i bæltefikseringer med en varighed over 48 timer.

Antallet af mellemlange og lange bæltefikseringer (8-24 timer, 24-48 timer og over 48 timer) ligger samlet set både under baseline (2011-2013), og der har desuden været et fald sammenlignet med 2014.

Det samlede antal timer for bæltefikseringer, der har været over 48 timer, er også faldet nationalt både i forhold til baseline (2011-2013) og i forhold til 2014. I forhold til antal bæltefikseringer over 48 timer, som er tilknyttet en særlig målsætning om reduktion med 50 pct. frem mod 2020, svarer reduktionen på nationalt niveau til en forholds­mæssig procentvis reduktion på 10 pct. årligt.

På nationalt niveau er antallet af bæltefikseringer mellem 0-2 timer faldet i forhold til baseline (2011-2013), men sammenlignet med årsopgørelsen for 2014 har der været en stigning i antallet af kortere bæltefikseringer i 2015. I forhold til antallet af bæltefikseringer mellem 2-8 timer, er der forekommet en stigning fra 2014 til 2015, og niveauet ligger nu højere end baseline (2011-2013).

Årsrapporten viser således, at det særligt er de mellemlange og længerevarende bæltefikseringer, der er nedbragt i 2015.

Alle regioner med undtagelse af Region Nordjylland¹ har haft et fald i antallet af lange bæltefikseringer (over 24 timer) sammenlignet med 2014 og et fald i antallet af mellemlange bæltefikseringer med undtagelse af Region Midtjylland² og Region Nordjylland³ sammenlignet med 2014.

Alle regioner, med undtagelse af Region Midtjylland og Region Syddanmark, ligger under baseline (2011-2013) i forhold til antallet af bæltefikseringer mellem 0-2 timer. Samtidig har alle regioner, med undtagelse af Region Sjælland, haft en stigning antallet af bæltefikseringer mellem 0-2 timer sammenlignet med niveauet i 2014. Alle regioner, med undtagelse af Region Hovedstaden og Region Sjælland, ligger ligeledes over baseline (2011-2013) og har oplevet en stigning i antallet af bæltefikseringer mellem 2-8 timer sammenlignet med niveauet i 2014.

Udviklingen i mellemlange og lange bæltefikseringer skal ses i sammenhæng med udviklingen i de kortere bæltefikseringer, da langvarige og mellemlange bæltefikseringer kan være erstattet af kortvarige.

Sundhedsstyrelsen finder det positivt, at der på nationalt niveau er sket en reduktion i antallet af mellemlange og længerevarende bæltefikseringer, men bemærker samtidig, at nogle af de patienter der tidligere blev langvarigt bæltefikseret nu måske bliver kortvarigt bæltefikseret eller slet ikke bæltefikseret.

2.2 Mål om reduktion i anvendelsen af alle former for tvang

Den anden overordnede målsætning i partnerskabsaftalen er, at der skal ske et generelt fald i anvendelsen af alle former for tvangsanvendelse. Det monitoreres ved hjælp af to indikatorer som kan ses i Boks 3.

Nationalt er det samlede antal voksne,

der bliver berørt af én eller flere tvangsforanstaltninger i psykiatrien i 2015 ligger både under baseline (2011-2013) samt under niveauet i 2014. Andelen af voksne, der har været berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger set i forhold til antal indlagte ligger på nationalt niveau stabilt i forhold til baseline (2011-2013) og niveauet i 2014.

Boks 3. Indikatorer – mål om generelt fald i anvendelsen af alle former for tvang

Følgende to indikatorer monitorerer den anden overordnede målsætning i henhold til partnerskabsaftalen om generelt fald:

- Antallet af voksne berørt af én eller flere tvangsforanstaltninger i psykiatrien
- Antal børn og unge berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i psykiatrien

I Region Syddanmark, Midtjylland og Nordjylland er antallet af voksne berørt af én eller flere tvangsforanstaltninger i psykiatrien i 2015 enten på eller under baseline (2011-2013) samt under niveauet i forhold til 2014. Ses der på udviklingen i andelen af voksne ud af antal indlagte, der har været berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger, viser monitoreringen, at alle regioner

¹ Niveauet for antallet af bæltefikseringer på mellem 24-48 timer ligger i Region Nordjylland, som den eneste region, over baseline (2011-2013) i 2015, mens niveauet for antallet af bæltefikseringer på over 48 timer ligger under baseline (2011-2013) Region Nordjylland.

² Niveauet for antallet af bæltefikseringer på mellem 8-24 timer i ligger under baseline (2011-2013) i Region Midtjylland i 2015.

³ Niveauet for antallet af bæltefikseringer på mellem 8-24 timer i ligger, i Region Nordjylland, som den eneste region, over baseline (2011-2013) i 2015.

med undtagelse af Region Syddanmark og Region Midtjylland, ligger over baseline (2011-2013). Alle regioner, undtagen Region Syddanmark, ligger i 2015 ligeledes over niveauet for 2014.

Regionernes indlæggelsestal varierer, hvilket skal tages med i betragtning, når andelen af voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger sammenlignes på tværs. Regionernes indlæggelsestal har dog i 2015 ligget relativt stabilt sammenlignet med et gennemsnit fra 2011-2013⁴. Udviklingen i andelen af voksne ud af antal indlagte, der har været berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger viser, at Region Syddanmark har opnået et fald i antallet af voksne berørt af én eller flere tvangsforanstaltninger samtidig med, at de overordnet set haft en stigning i antallet af indlagte. Region Midtjylland og Region Nordjylland har opnået hhv. et fald og en stabil udvikling i antallet af voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger samtidig med at de har haft et fald i antallet af indlagte. Region Hovedstaden har både haft en stigning i antallet af voksne berørt af én eller flere tvangsforanstaltninger og en stigning i antal indlagte, og Region Sjælland har haft en stigning i antallet af voksne berørt af én eller flere tvangsforanstaltninger, men et fald i antallet af antal indlagte.

I forhold til det samlede antal børn og unge under 18 år, der har været berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i psykiatrien, er der sket en stigning både i forhold til baseline (2011-2013) og i forhold til 2014. Andelen af børn og unge berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i forhold til antal indlagte ligger ligeledes over baseline (2011-2013) og over niveauet i 2014⁵. En del af stigningen i antallet af børn og unge under 18 år, der har været berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i psykiatrien, kan være et resultat af den ændrede registreringspraksis på området som følge af den nye psykiatrilov, der trådte i kraft pr. 1. juni 2015.

Alle regioner, med undtagelse af Region Nordjylland har i 2015 haft en stigning i forhold til baseline (2011-2013) i forhold til antallet af børn og unge berørt af én eller flere tvangsforanstaltninger i psykiatrien. Ses der på udviklingen i andelen af børn og unge, der har været berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger, viser monitoreringen at alle regioner med undtagelse af Region Syddanmark, ligger over baseline (2011-2013)⁶.

Der er stor usikkerhed vedrørende data for børn og unge, da data frem til 1. juni 2015 ikke inkluderer tilfælde af tvangslignende foranstaltninger med forældresamtykke. Dette skyldes, at sådanne foranstaltninger iværksat mod den mindreåriges vilje, men med informeret samtykke fra forældremyndighedens indehaver, i den nye psykiatrilov er lovpligtige at registrere, mens dette ikke var tilfældet i forbindelse med den gamle psykiatrilov.

2.3 Monitorering af andre tvangsformer

Udover monitoreringen af de 15 indikatorer, som er tilknyttet de to overordnede målsætninger om at halvere anvendelsen af bæltefikseringer frem mod 2020 samt generelt at opnå et fald i anvendelsen af alle former for tvang, så monitorerer Sundhedsstyrelsen ligeledes et bredere udsnit

---

⁴ Regionernes indlæggelsestal er vedlagt i bilag 4.

⁵ Sammenlignet med niveauet i 2014 ligger alle regioner undtagen Region Nordjylland og Region Sjælland på eller under niveauet i 2014.

⁶ Sammenlignet med niveauet i 2014 ligger alle regioner undtagen Region Nordjylland og Region Sjælland på eller under niveauet i 2014

af øvrigt anvendte tvangsformer med henblik på at følge udviklingen i disse i forbindelse med arbejdet henimod at nå de fastsatte målsætninger. Der monitoreres 44 indikatorer i alt.

Alle regioner, med undtagelse af Region Hovedstaden og Region Sjælland, har som eksempel haft en stigning i anvendelsen af beroligende medicin med tvang sammenlignet med niveauet i 2014, samtidig med at alle regioner med undtagelse af Region Nordjylland ligger over baseline (2011-2013).

Dertil har alle regioner med undtagelse af Region Sjælland og Region Syddanmark haft en stigning i brugen af fastholdelse sammenlignet med 2014, samtidig med at alle regioner med undtagelse af Region Sjælland ligger over baseline (2011-2013).

Monitoreringen viser ligeledes, at antallet og andelen af personer, der tvangsindlægges eller tvangstilbageholdes stadig ligger over baseline (2011-2013) i alle regioner, med undtagelse af Region Syddanmark.

Anvendelsen af mindre indgribende tvangsformer kan være hensigtsmæssig i arbejdet med at nå målsætningerne om reduktion af anvendelsen af bæltefikseringer, men Sundhedsstyrelsen følger dette område nøje i forhold til at der ikke sker uhensigtsmæssige substitutionseffekter.

Sundhedsstyrelsen bemærker stigningerne i anvendelsen af beroligende medicin med tvang samt fastholdelser og vil forsat sætte dette på dagsordenen og drøfte mulige årsagssammenhænge og initiativer i Task Force med henblik på at sikre, at der ikke sker en uhensigtsmæssig substitution mellem forskellige tvangsformer.

2.4 Opfølgning på årsopgørelsen

Monitoreringen af anvendelse af tvang i psykiatrien vil løbende blive drøftet i Task Force for Psykiatri med henblik på at følge området, vidensdeling samt drøftelse af relevante initiativer.

Sundhedsstyrelsen finder overordnet reduktionen og udviklingen i anvendelsen af tvang positiv. Fokus vil fremadrettet være på substitution, samt fastholdelse af de gode resultater. Derudover vil der være opmærksomhed i forhold til de regioner, der har en stigning i tvangsindlæggelser, lange bæltefikseringer, akut beroligende medicin mv.

3 Læsevejledning

Sundhedsstyrelsens kommentering af monitoreringen af tvang i psykiatrien er opdelt i to hoved-afsnit.

I kapitel 4 kommenteres udviklingen i de indikatorer for tvang i psykiatrien med en tilknyttet målsætning om 50 pct. reduktion i 2020 i forhold til baseline (2011-2013).

I kapitel 0 kommenteres udviklingen i de indikatorer for tvang i psykiatrien med en tilknyttet målsætning om reduktion i 2020 i forhold til baseline (2011-2013).

Først præsenteres udviklingen for de enkelte indikatorer på nationalt niveau, dernæst på regionalt niveau.

Sundhedsstyrelsen vil hvor det findes relevant sammenholde udviklingen i de beskrevne indikatorer på tværs, samt se på udviklingen i substituerbare tvangsforanstaltninger.

Sundhedsstyrelsen kommenterer i den forbindelse på flere indikatorer for tvang i psykiatrien, herunder ligeledes indikatorer for tvang i psykiatrien uden en specifikt tilknyttet målsætning om reduktion i 2020.

Sundhedsstyrelsen benytter i dele af sin kommentering grafiske tendenslinjer, der viser en forholdsmæssig procentvis reduktion på 10 pct. årligt. Tendenslinjerne er blot tilføjet for at hjælpe læseren med at vurdere kurverne, idet det skal understreges, at der ikke i partnerskabsaftalerne er en forventning om, at regionerne skal følge en jævn fordelingskurve frem til målet om halvering i 2020.

4 Indikatorer med målsætning om 50 pct. reduktion i 2020

I dette kapitel beskrives udviklingen i de indikatorer, som i partnerskabsaftalen har en tilknyttet målsætning om 50 pct. reduktion i 2020. Det drejer sig om indikatorerne:

- Andel af personer, der bæltefikseres af antal indlagte
- Antal bæltefikseringer med varighed over 48 timer

Først præsenteres udviklingen for den enkelte indikator på nationalt niveau, herefter ses der nærmere på udviklingen på regionalt niveau.

4.1 Andelen af personer, der bæltefikseres ud af antal indlagte

Andelen af personer, der har været bæltefikseret ud af antal indlagte, er i 2015 faldet med 1,1 procent point sammenlignet med 2014, og andelen er samtidig 1,8 procent point lavere end baseline (2011-2013). Til sammenligning er antallet af personer, der bæltefikseres og antal påbegyndte bæltefikseringer i 2015 faldet med hhv. 320 og 126 på nationalt niveau sammenlignet med 2014, og niveauet ligger på hhv. 448 og 619 under baseline (2011-2013).

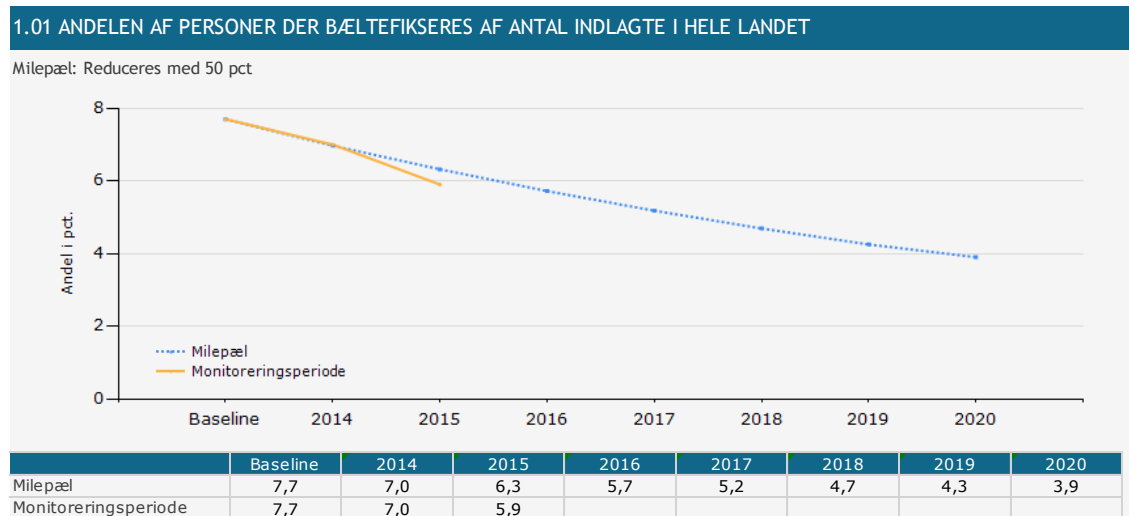
Tabel 1. Andelen af personer, der bæltefikseres ud af antal indlagte i hele landet

INDIKATOR	Baseline	Monitorering		Udvikling		Milepæl
	2011-2013	2014	2015	Baseline til 2015	2014 til 2015	2020
1.01 Andelen af personer der bæltefikseres af antal indlagte (Andel i pct.)	7,7	7,0	5,9	-1,8	-1,1	3,9

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Udviklingen for andelen af personer, der bæltefikseres ud af antal indlagte, er i Figur 1 vist i forhold til en tendenslinje, der viser en forholdsvis procentvis reduktion på 10 pct. årligt, såfremt udviklingen mod milepælen på 50 procents reduktion i 2020 følger en jævn fordelingskurve.

Figur 1. Tendenslinje med andelen af personer der bæltefikseres ud af antal indlagte i hele landet

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Alle regioner har i 2015 et fald i forhold til baseline (2011-2013) og har, sammenlignet med niveauet i 2014, opnået et fald i andelen af personer, der bæltefikseres ud af antal indlagte⁷.

Tabel 2. Andelen af personer, der bæltefikseres ud af antal indlagte fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering		Udvikling		Milepæl
		2011-2013	2014	2015	Baseline til 2015	2014 til 2015	2020
1.01 Andelen af personer der bæltefikseres af antal indlagte (Andel i pct.)	Region Hovedstaden	6,8	6,1	4,8	-2,0	-1,3	3,4
	Region Midtjylland	9,2	8,0	7,8	-1,4	-0,2	4,6
	Region Nordjylland	7,5	6,7	6,0	-1,5	-0,7	3,8
	Region Sjælland	6,6	6,7	5,8	-0,8	-0,9	3,3
	Region Syddanmark	8,6	8,1	6,5	-2,1	-1,6	4,3

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Regionernes indlæggelsestal varierer, jf. Tabel 3, hvilket skal tages med i betragtning, når andelen af bæltefikseringer sammenlignes på tværs. Regionernes indlæggelsestal har i 2015 ligget relativt stabilt sammenlignet med et gennemsnit fra 2011-2013⁸.

⁷ Samme udviklingen ses inden for andelen af personer, der fikseres med remme.

Tabel 3. Antal indlagte i perioden 2011- 2015 fordelt på regioner⁹

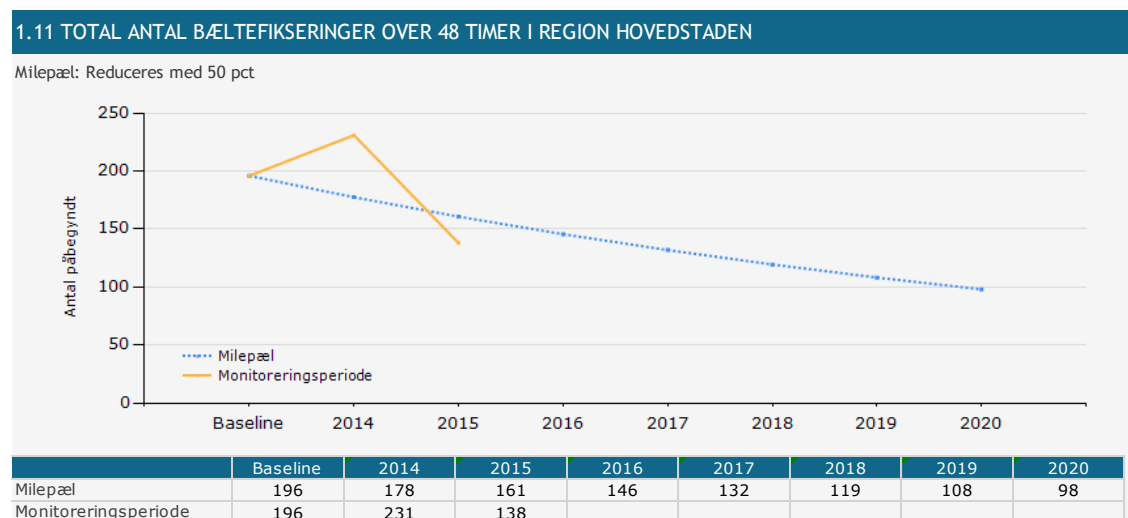
INDIKATOR	REGION	2011	2012	2013	2014	2015
		Hele året	Hele året	Hele året	Hele året	Hele året
Antal indlagte	Hele landet	25.824	26.727	27.105	27.194	26.819
	Region Hovedstaden	10.405	10.605	10.683	10.546	10.484
	Region Midtjylland	4.351 ¹⁰	5.093	5.161	5.251	5.124
	Region Nordjylland	2.239	2.311	2.378	2.349	2.158
	Region Sjælland	3.741	3.674	3.825	3.751	3.680
	Region Syddanmark	5.578	5.534	5.566	5.825	5.929

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Ses der på udviklingen i antallet af personer, der bæltefikseres, viser monitoreringen, at alle regioner ligger under baseline (2011-2013) og har opnået et fald sammenlignet med niveauet i 2014.

Den regionale udvikling i andelen af personer, der bæltefikseres ud af antal indlagte, er i Figur 2 - Figur 4 vist i forhold til en tendenslinje, der viser en forholdsvis procentvis reduktion på 10 pct. årligt, såfremt udviklingen mod milepælen på 50 procent reduktion i 2020 følger en jævn fordelingskurve. Region Midtjylland og Region Sjælland afviger fra tendenslinjen.

Figur 2. Tendenslinje med andelen af personer der bæltefikseres ud af antal indlagte i Region Hovedstaden

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

⁸ Regionernes indlæggelsestal er vedlagt i bilag 4.

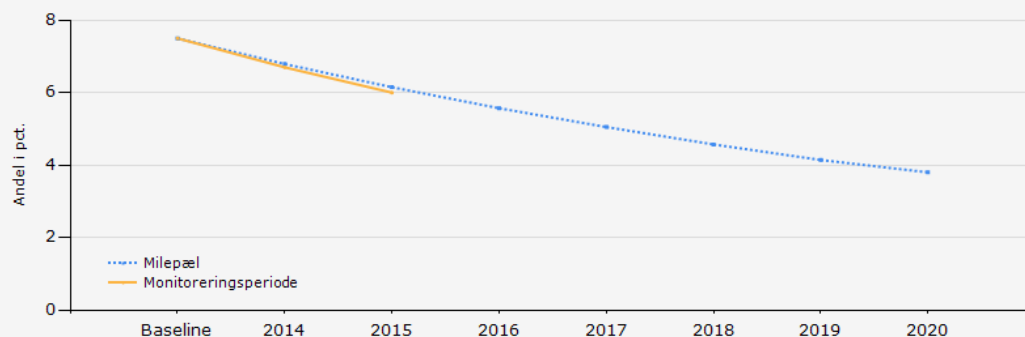
⁹ Opgørelsen af antal indlagte er baseret på antal unikke personer berørt af indlæggelse. Da en person kan være indlagt på hospitaler i mere end én region, tæller disse indlæggelser med i de regionale opgørelser, men kun én gang for hele landet.

¹⁰ Region Midtjylland har efterfølgende gjort opmærksom på, at opgørelsen af antal indlagte for året 2011 ikke er retvisende. Ifølge en intern opgørelse har der i 2011 været 5.046 indlagte patienter.

Figur 5. Tendenslinje med andelen af personer der bæltefikseres ud af antal indlagte i Region Nordjylland

1.01 ANDELEN AF PERSONER DER BÆLTEFIKSERES AF ANTAL INDLAGTE I REGION NORDJYLLAND

Milepæl: Reduceres med 50 pct

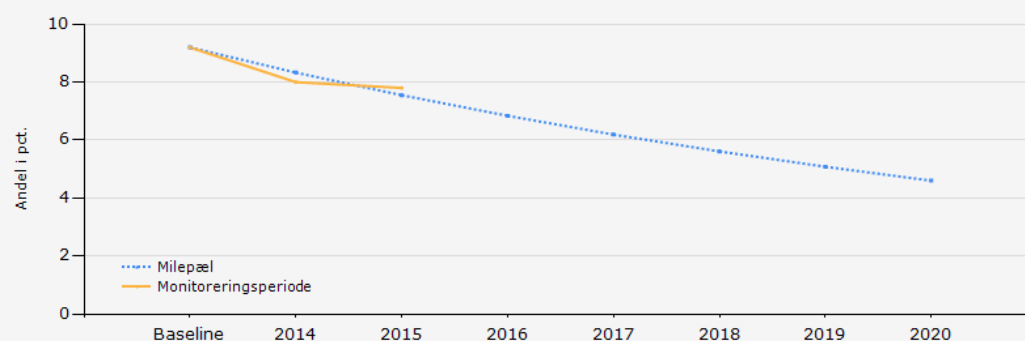
	Baseline	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Milepæl	7,5	6,8	6,2	5,6	5,1	4,6	4,1	3,8
Monitoreringsperiode	7,5	6,7	6,0					

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Figur 3. Tendenslinje med andelen af personer der bæltefikseres ud af antal indlagte i Region Midtjylland

1.01 ANDELEN AF PERSONER DER BÆLTEFIKSERES AF ANTAL INDLAGTE I REGION MIDTJYLLAND

Milepæl: Reduceres med 50 pct

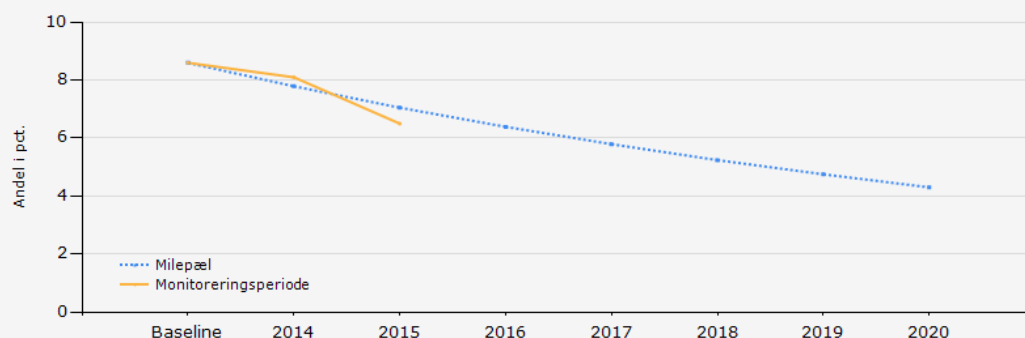
	Baseline	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Milepæl	9,2	8,3	7,6	6,8	6,2	5,6	5,1	4,6
Monitoreringsperiode	9,2	8,0	7,8					

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Figur 4. Tendenslinje med andelen af personer der bæltefikseres ud af antal indlagte i Region Syddanmark

1.01 ANDELEN AF PERSONER DER BÆLTEFIKSERES AF ANTAL INDLAGTE I REGION SYDDANMARK

Milepæl: Reduceres med 50 pct

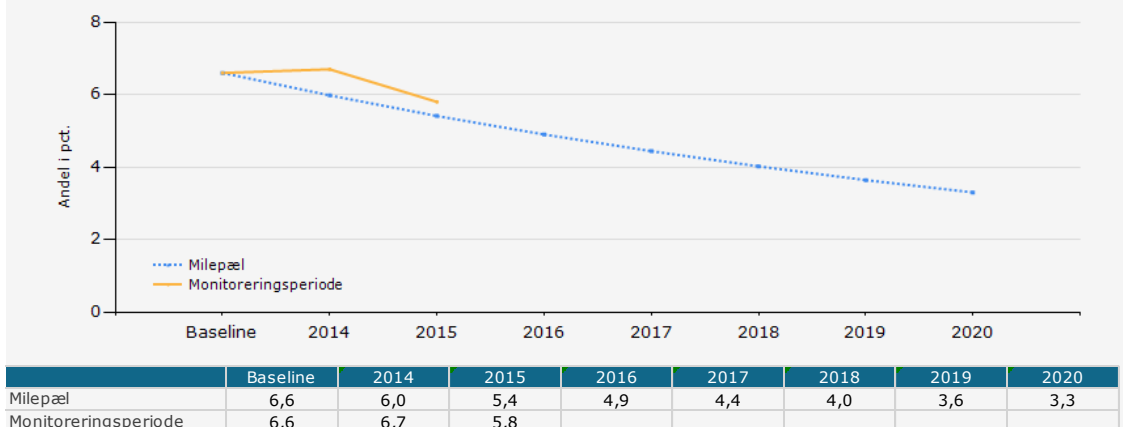
	Baseline	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Milepæl	8,6	7,8	7,1	6,4	5,8	5,2	4,8	4,3
Monitoreringsperiode	8,6	8,1	6,5					

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Figur 6. Tendenslinje med andelen af personer der bæltefikseres ud af antal indlagte i Region Sjælland

1.01 ANDELEN AF PERSONER DER BÆLTEFIKSERES AF ANTAL INDLAGTE I REGION SJÆLLAND

Milepæl: Reduceres med 50 pct

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

4.2 Antal bæltefikseringstimer over 48 timer

Det samlede antal bæltefikseringer med en varighed over 48 timer er på nationalt niveau i 2015 faldet med i alt 259 sammenlignet med 2014 og med 228 sammenlignet med baseline (2011-2013). Samtidig er den samlede sum af bæltefikseringstimer over 48 timers varighed nationalt faldet markant med næsten 50 pct. sammenlignet med 2014 og antallet er nu lavere end baseline (2011-2013).

Tabel 4. Total antal bæltefikseringer over 48 timer i hele landet

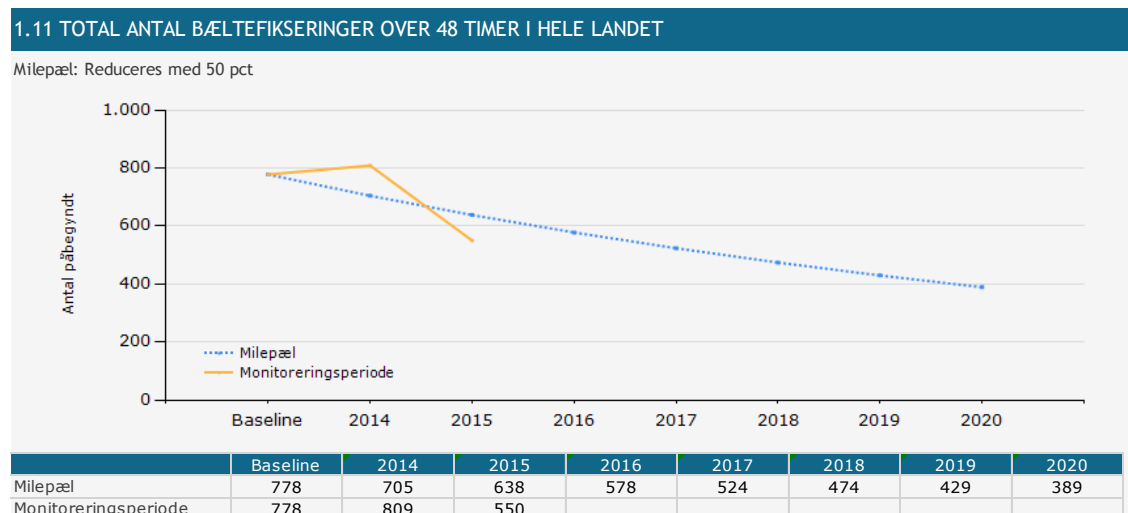
INDIKATOR	Baseline	Monitorering		Udvikling		Milepæl
	2011-2013	2014	2015	Baseline til 2015	2014 til 2015	2020
1.11 Total antal bæltefikseringer over 48 timer (Antal påbegyndt)	778	809	550	-228	-259	389

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Udviklingen i det samlede antal bæltefikseringer med varighed over 48 timer er i Figur 7 vist i forhold til en tendenslinje, der viser en forholdsmæssig procentvis reduktion på 10 pct. årligt, såfremt udviklingen mod milepælen på 50 procents reduktion i 2020 følger en jævn fordelingskurve.

Figur 7. Tendenslinje med total antal bæltefikseringer over 48 timer i hele landet

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Antallet af bæltefikseringer med varighed over 48 timer ligger i alle regioner under baseline (2011-2013), og alle regioner har haft et fald eller er på niveau med baseline (2011-2013) i antallet af bæltefikseringer med varighed over 48 timer sammenlignet med 2014.

Tabel 5. Total antal bæltefikseringer over 48 timer fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering		Udvikling		Milepæl
		2011-2013	2014	2015	Baseline til 2015	2014 til 2015	2020
1.11 Total antal bæltefikseringer over 48 timer (Antal påbegyndt) Milepæl 2020: Reduceres med 50 pct	Region Hovedstaden	196	231	138	-58	-93	98
	Region Midtjylland	178	150	140	-38	-10	89
	Region Nordjylland	66	55	63	-3	8	33
	Region Sjælland	80	95	78	-2	-17	40
	Region Syddanmark	258	278	131	-127	-147	129

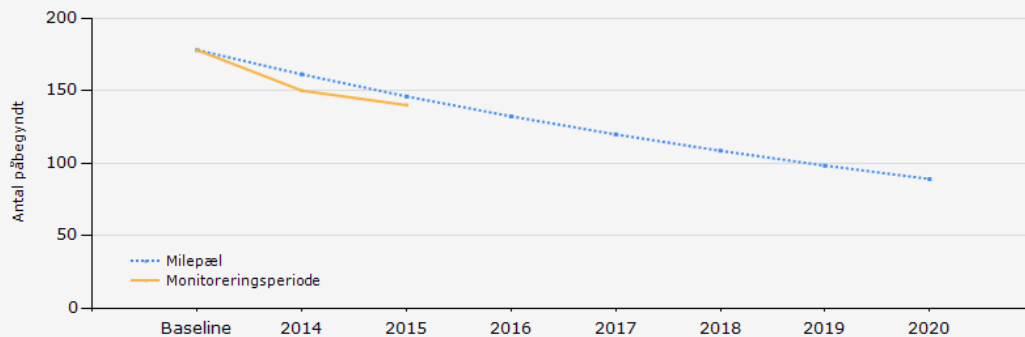
Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Den regionale udvikling i det samlede antal bæltefikseringer med varighed over 48 timer er i Figur 9 - Figur 11 vist i forhold til en tendenslinje, der viser en forholdsmæssig procentvis reduktion på 10 pct. årligt, såfremt udviklingen mod milepælen på 50 procent reduktion i 2020 følger en jævn fordelingskurve.

Figur 8. Tendenslinje med total antal bæltefikseringer over 48 timer i Region Midtjylland

1.11 TOTAL ANTAL BÆLTEFIKSERINGER OVER 48 TIMER I REGION MIDTJYLLAND

Milepæl: Reduceres med 50 pct

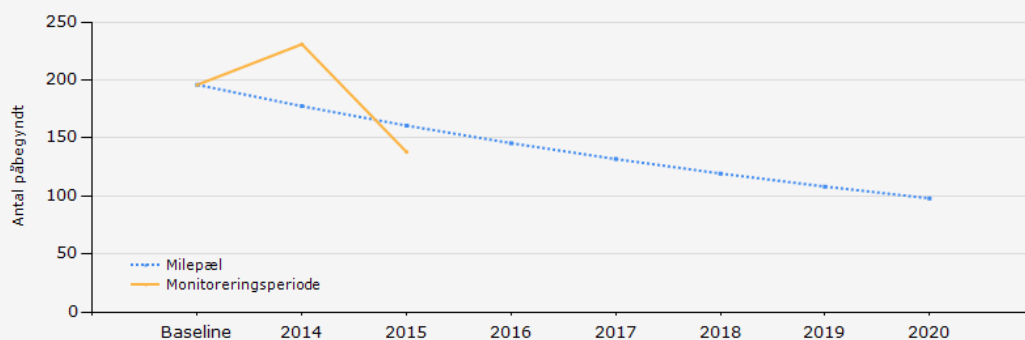
	Baseline	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Milepæl	178	161	146	132	120	108	98	89
Monitoreringsperiode	178	150	140					

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Figur 9. Tendenslinje med total antal bæltefikseringer over 48 timer i Region Hovedstaden

1.11 TOTAL ANTAL BÆLTEFIKSERINGER OVER 48 TIMER I REGION HOVEDSTADEN

Milepæl: Reduceres med 50 pct

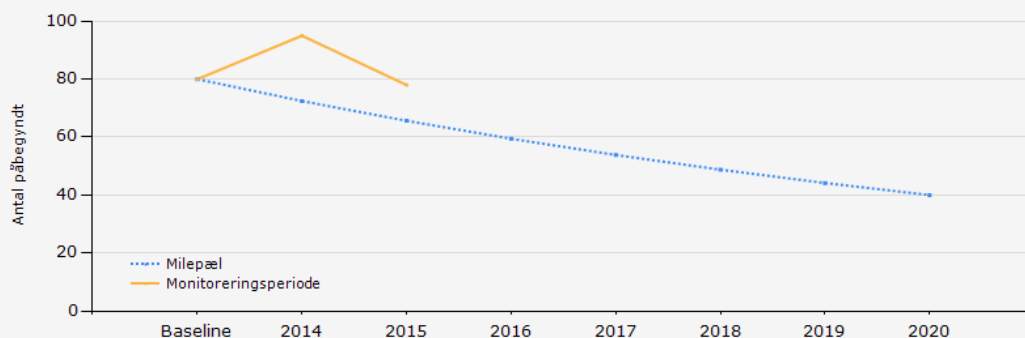
	Baseline	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Milepæl	196	178	161	146	132	119	108	98
Monitoreringsperiode	196	231	138					

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Figur 10. Tendenslinje med total antal bæltefikseringer over 48 timer i Region Sjælland

1.11 TOTAL ANTAL BÆLTEFIKSERINGER OVER 48 TIMER I REGION SJÆLLAND

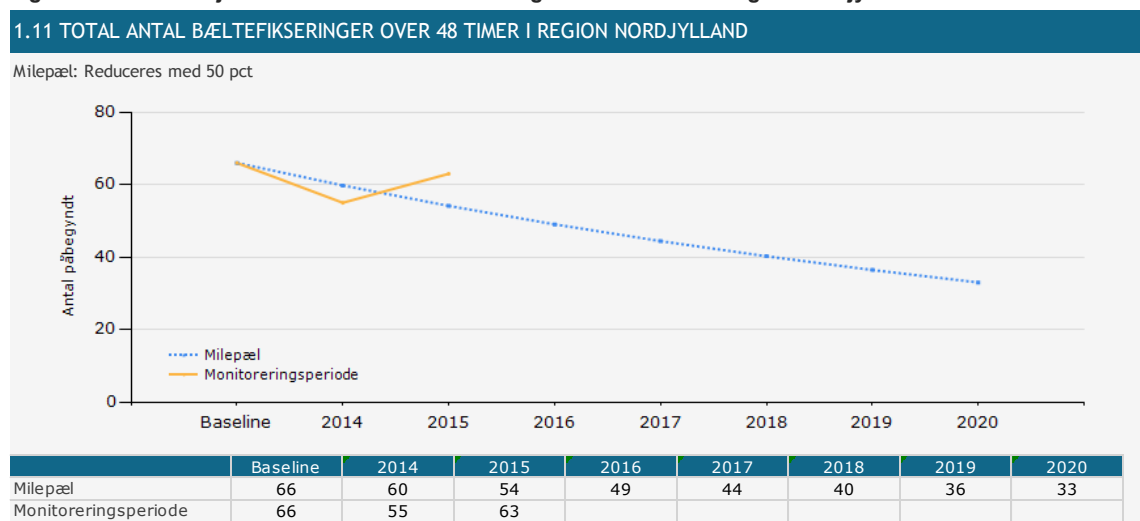
Milepæl: Reduceres med 50 pct

	Baseline	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Milepæl	80	72	66	59	54	49	44	40
Monitoreringsperiode	80	95	78					

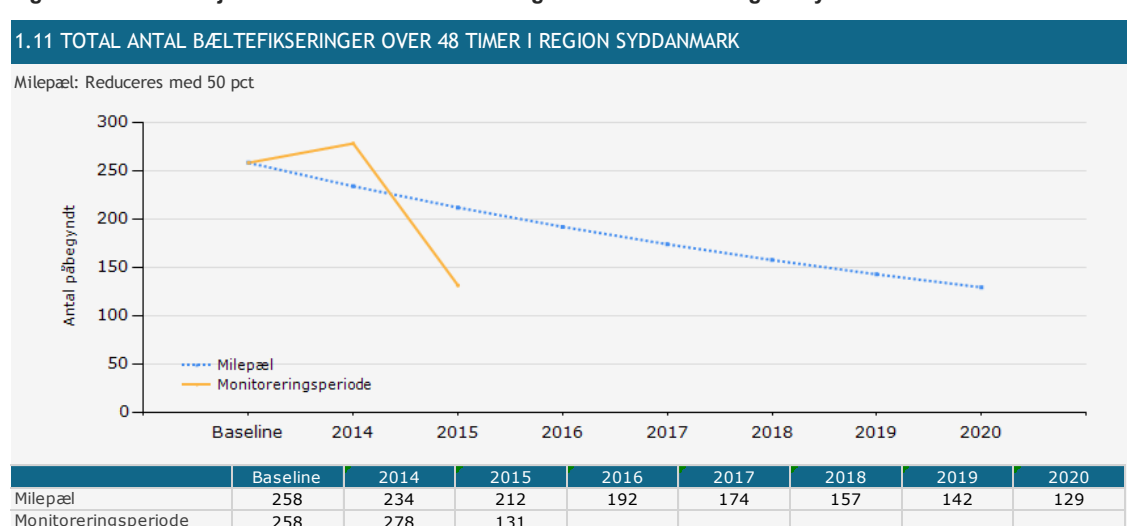
Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Figur 12. Tendenslinje med total antal bæltefikseringer over 48 timer i Region Nordjylland

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Figur 11. Tendenslinje med total antal bæltefikseringer over 48 timer i Region Syddanmark

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

4.3 Øvrige indikatorer med relevans for bæltefikseringer

Et særskilt fokus på nedbringelse af én type af tvang kan resultere i både hensigtsmæssige og uhensigtsmæssige stigninger i andre tvangsforanstaltninger. Fokus på nedbringelse af antallet af bæltefikseringer kan eksempelvis medvirke til, at der sker en stigning i anvendelse af tvangsforanstaltninger såsom skærmning eller fastholdelse. Det betragtes som hensigtsmæssigt, når der anvendes en mindre indgribende foranstaltning. Men der kan også ske uhensigtsmæssige substitution med andre tvangsforanstaltninger, fx ved brug af langvarige fastholdelser eller større stigninger i blandt andet akut beroligende medicin.

For at følge, om der sker en uhensigtsmæssig substitution mellem forskellige tvangsforanstaltninger, i realiseringen af det nationale fælles mål om en halvering af bæltefiksering, monitoreres udviklingen i en lang række tvangsforanstaltninger, herunder nogle med og nogle uden tilknyttede målsætninger om reduktion i forhold til baseline (2011-2013).

I forhold til antal personer, der får beroligende medicin med tvang, er niveauet i nogle regioner stort set uændret sammenlignet med niveauet i 2014, men for både Region Hovedstaden og Region Syddanmark er der sket et fald.

I forhold til det samlede antal gange, der gives akut beroligende medicin med tvang er der både i Region Hovedstaden og Region Syddanmark sket et fald, men der er særligt i Region Midtjylland sket en stor stigning. I Region Midtjylland var der således 388 patienter, der i 2015 fik akut beroligende medicin med tvang, mens det samlede antal gange, der er givet akut beroligende medicin med tvang er 1629 gange¹¹.

---

¹¹ Anvendelsen af beroligende medicin og bæltefikseringer kan i flere tilfælde følges ad eksempelvis i behandling af svært selvskadende patienter.

Table 6. Beroligende medicin i antal og andele i hele landet og fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering		Udvikling	
		2011-2013	2014	2015	Baseline til 2015	2014 til 2015
3.01 Antal personer der får beroligende medicin med tvang <i>(Antal berørt)</i> Denne indikator er uden målsætning men følges i monitoreringen.	Hele landet	2.043	2.131	2.047	4	-84
	Region Hovedstaden	914	944	901	-13	-43
	Region Midtjylland	402	381	388	-14	7
	Region Nordjylland	132	107	114	-18	7
	Region Sjælland	234	263	261	27	-2
	Region Syddanmark	383	462	412	29	-50
3.02 Total antal gange der gives beroligende medicin med tvang <i>(Antal påbegyndt)</i> Denne indikator er uden målsætning men følges i monitoreringen.	Hele landet	7.144	7.992	8.064	920	72
	Region Hovedstaden	3.317	3.898	3.760	443	-138
	Region Midtjylland	1.519	1.192	1.629	110	437
	Region Nordjylland	418	271	351	-67	80
	Region Sjælland	685	1.109	740	55	-369
	Region Syddanmark	1.205	1.522	1.584	379	62
3.03 Andelen af personer der får beroligende medicin af antal indlagte <i>(Andel i pct.)</i> Denne indikator er uden målsætning men følges i monitoreringen.	Hele landet	7,7	7,8	7,6	-0,1	-0,2
	Region Hovedstaden	8,7	9,0	8,6	-0,1	-0,4
	Region Midtjylland	8,3	7,3	7,6	-0,7	0,3
	Region Nordjylland	5,7	4,6	5,3	-0,4	0,7
	Region Sjælland	6,3	7,0	7,1	0,8	0,1
	Region Syddanmark	6,9	7,9	6,9	0,0	-1,0

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

I forhold til antal fastholdelser ses det ligeledes, jf. tabel 6, at alle regioner med undtagelse af Region Sjælland har haft en stigning eller ligger på niveau i brugen af fastholdelser sammenlignet med 2014. For alle regioner med undtagelse af Region Sjælland er der sket en stigning i forhold til baseline (2011-2013).

Fastholdelse vil som oftest være af kortere varighed. Anvendes fastholdelse frem for en bæltefiksering vil det i nogle tilfælde betyde, at der kan være behov for flere kortvarige fastholdelser. I en sådan situation vil en stigning i antallet af fastholdelser være forholdsmæssigt større end det respektive fald i antal bæltefikseringer. Det er ligeledes vigtigt, at være opmærksom på, at der kan have været en underregistrering på dette område tidligere.

Sundhedsdatastyrelsen har i forbindelse med årsopgørelsen for 2015 udarbejdet en udvidet analyse af udviklingen i anvendelsen af fastholdelser i psykiatrien. Analyserne viser, at den gennemsnitlige varighed af fastholdelser på nationalt niveau ligger på 13,9 minutter. 80 pct. af fastholdelserne på nationalt niveau i 2015 har en varighed på under 20 minutter, 12 pct. har en varighed på mellem 20-29 minutter og de resterende 9 pct. her over. Sammenholdt med den gennemsnitlige varighed af fastholdelser i 2011 ses der i 2015 på nationalt niveau en samlet stigning i den gennemsnitlige varighed af fastholdelser på 1,8 minutter.

Tabel 7. Fastholden i antal i hele landet og fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering		Udvikling	
		2011-2013	2014	2015	Baseline til 2015	2014 til 2015
4.01 Antal personer der fastholdes (<i>Antal berørt</i>) Denne indikator er uden målsætning men følges i monitoreringen.	Hele landet	927	1.048	1.095	168	47
	Region Hovedstaden	378	456	485	107	29
	Region Midtjylland	195	209	236	41	27
	Region Nordjylland	129	148	153	24	5
	Region Sjælland	153	163	146	-7	-17
	Region Syddanmark	83	83	92	9	9
4.02 Total antal gange der fastholdes (<i>Antal påbegyndt</i>) Denne indikator er uden målsætning men følges i monitoreringen.	Hele landet	2.824	3.740	4.282	1.458	542
	Region Hovedstaden	1.169	1.727	2.229	1.060	502
	Region Midtjylland	574	546	809	235	263
	Region Nordjylland	483	577	657	174	80
	Region Sjælland	403	625	347	-56	-278
	Region Syddanmark	196	265	240	44	-25

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Tabel 8. Fastholden i andele i hele landet og fordelt på regioner

		Baseline	Monitorering		Udvikling	
4.03 Andelen af personer der fastholdes af antal indlagte <i>(Andel i pct.)</i> Denne indikator er uden målsætning men følges i monitoreringen.	Hele landet	3,5	3,9	4,1	0,6	0,2
	Region Hovedstaden	3,5	4,3	4,6	1,1	0,3
	Region Midtjylland	4,1	4,0	4,6	0,5	0,6
	Region Nordjylland	5,6	6,3	7,1	1,5	0,8
	Region Sjælland	4,1	4,3	4,0	-0,1	-0,3
	Region Syddanmark	1,5	1,4	1,6	0,1	0,2

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Udviklingen i personlig skærmning fordelt på udvikling i hhv. antallet af personer der skærmes, det totale antal gange der skærmes og andelen af personer, der skærmes ud af antal indlagte ligger jf. tabel 7 forholdsvis stabilt i alle regioner.

Tabel 9. Personlig skærmning i antal i hele landet og fordelt på regioner

		Baseline	Monitorering		Udvikling	
INDIKATOR	REGION	2011-2013	2014	2015	Baseline til 2015	2014 til 2015
5.01 Antal personer der skærmes <i>(Antal berørt)</i> Denne indikator er uden målsætning men følges i monitoreringen.	Hele landet	79	74	59	-20	-15
	Region Hovedstaden	21	33	19	-2	-14
	Region Midtjylland	23	13	15	-8	2
	Region Nordjylland	5	0	2	-3	2
	Region Sjælland	17	24	18	1	-6
	Region Syddanmark	14	4	5	-9	1
5.02 Total antal gange der skærmes <i>(Antal påbegyndt)</i> Denne indikator er uden målsætning men følges i monitoreringen.	Hele landet	88	93	64	-24	-29
	Region Hovedstaden	27	45	20	-7	-25
	Region Midtjylland	25	14	18	-7	4
	Region Nordjylland	4	0	2	-2	2
	Region Sjælland	17	30	19	2	-11
	Region Syddanmark	15	4	5	-10	1

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Tabel 10. Personlig skærmning i andele i hele landet og fordelt på regioner

		Baseline	Monitorering		Udvikling	
5.03 Andelen af personer der skærmes af antal indlagte <i>(Andel i pct.)</i> Denne indikator er uden målsætning men følges i monitoreringen.	Hele landet	0,3	0,3	0,2	-0,1	-0,1
	Region Hovedstaden	0,2	0,3	0,2	0,0	-0,1
	Region Midtjylland	0,5	0,2	0,3	-0,2	0,1
	Region Nordjylland	0,2	0	0,1	-0,1	0,1
	Region Sjælland	0,4	0,6	0,5	0,1	-0,1
	Region Syddanmark	0,3	0,1	0,1	-0,2	0,0

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

4.4 Opsamling - indikatorer med målsætning om 50 pct. reduktion i 2020

To indikatorer i partnerskabsaftalen har en tilknyttet målsætning om en reduktion på 50 pct. i 2020:

- Andel af personer, der bæltefikseres af antal indlagte
- Antal bæltefikseringer med varighed over 48 timer

Det gælder for begge indikatorer, at der er sket et fald sammenlignet med baseline (2011-2013) og med niveauet i 2014.

Andelen af personer, der har været bæltefikseret ud af antal indlagte, er i 2015 faldet med 1,1 procent point sammenlignet med 2014, og andelen er samtidig 1,8 procent point lavere end baseline (2011-2013). Til sammenligning er antallet af personer, der bæltefikseres og antal påbegyndte bæltefikseringer i 2015 faldet med hhv. 320 og 126 på nationalt niveau sammenlignet med 2014, og niveauet svarer til et fald på hhv. 448 og 619 i forhold til baseline (2011-2013).

Der er i alle regioner et fald i 2015 sammenlignet med baseline (2011-2013) og sammenlignet med niveauet i 2014 er der ligeledes et fald i andelen af personer, der bæltefikseres ud af antal indlagte¹².

Regionernes indlæggelsestal har i 2015 ligget relativt stabilt sammenlignet med et gennemsnit fra 2011-2013¹³ og ses der på udviklingen i antallet af personer, der bæltefikseres, viser monitoreringen, et fald i alle regioner i forhold til baseline (2011-2013), ligesom der er et fald sammenlignet med niveauet i 2014.

Det samlede antal bæltefikseringer med en varighed over 48 timer er i 2015 faldet med 259 foranstaltninger sammenlignet med 2014 svarende til et fald på 228 i forhold til baseline (2011-

¹² Samme udviklingen ses inden for andelen af personer, der fikseres med remme.

¹³ Regionernes indlæggelsestal er vedlagt i bilag 4

2013). Samtidig er den samlede sum af bæltefikseringstimer over 48 timers varighed faldet markant siden 2014 svarende til et fald i forhold til baseline (2011-2013).

Der er i alle regioner et fald i antallet af bæltefikseringer med varighed over 48 timer i forhold til baseline (2011-2013), og alle regioner har, med undtagelse af Region Nordjylland, haft et fald i antallet af bæltefikseringer med varighed over 48 timer sammenlignet med 2014.

Med henblik på udviklingen i foranstaltninger, der kan erstatte brugen af tvangsfiksering kan det konstateres, at flere af de regioner, der har nedbragt antallet af bæltefikseringer har øget deres forbrug af beroligende medicin. Der vil fremadrettet være en opmærksomhed på dette, da det kan være en uhensigtsmæssig substitution mellem forskellige tvangsformer.

I forhold til antal fastholdelser ses det ligeledes, at flere regioner har haft en stigning i brugen af fastholdelse sammenlignet med 2014.

5 Indikatorer med målsætning om reduktion i 2020

I det foregående afsnit blev udviklingen i de indikatorer for tvang i psykiatrien, hvor der er tilknyttet en målsætning om en reduktion på 50 pct. i 2020 i forhold til baseline (2011-2013) beskrevet. I dette kapitel beskrives de indikatorer for tvang i psykiatrien, hvor der er tilknyttet en målsætning om reduktion i 2020 i forhold til baseline (2011-2013). Det drejer sig om følgende indikatorer:

Varigheden af bæltefikseringer (afsnit 5.1)

- Antal personer der bæltefikseres
- Total antal bæltefikseringer
- Total antal bæltefikseringer 0-2 timer
- Total antal bæltefikseringer 2-8 timer
- Total antal bæltefikseringer 8-24 timer
- Total antal bæltefikseringer 24-48 timer
- Sum af bæltefikseringstimer over 48 timers varighed
- Antal personer hvor der bruges remme
- Andelen af personer hvor der bruges remme af antal indlagte

Personer udsat for én eller flere tvangsforanstaltninger (afsnit 0)

- Antal voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger
- Andel af voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i forhold til antal indlagte
- Antal af børn og unge under 18 berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger
- Andel af børn berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i forhold til antal indlagte

Først præsenteres udviklingen for indikatorerne på nationalt niveau, herefter beskrives udviklingen på regionalt niveau.

5.1 Anvendelsen og varigheden af bæltefikseringer

Nedenstående Tabel 11 viser udviklingen inden for en række indikatorer, der beskriver anvendelsen og varigheden af tvangsfiksering i psykiatrien på nationalt niveau.

Tabel 11. Antal personer, der bæltefikseres, det totale antal bæltefikseringer og fikseringer fordelt på varighed i hele landet

INDIKATOR	Baseline	Monitorering		Udvikling	
	2011-2013	2014	2015	Baseline til 2015	2014 til 2015
1.02 Antal personer der bæltefikseres (Antal berørt)	2.036	1.908	1.588	-448	-320
1.03 Total antal bæltefikseringer (Antal påbegyndt)	5.688	5.195	5.069	-619	-126
1.07 Total antal bæltefikseringer 0-2 timer (Antal påbegyndt)	814	640	755	-59	115
1.08 Total antal bæltefikseringer 2-8 timer (Antal påbegyndt)	1.447	1.277	1.465	18	188

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Tabel 12. Bæltefikseringer fordelt på varighed i hele landet

INDIKATOR	Baseline	Monitorering		Udvikling	
	2011-2013	2014	2015	Baseline til 2015	2014 til 2015
1.09 Total antal bæltefikseringer 8-24 timer (Antal påbegyndt)	1.899	1.756	1.717	-182	-39
1.10 Total antal bæltefikseringer 24-48 timer (Antal påbegyndt)	746	704	560	-186	-144
1.12 Sum af bæltefikseringstimer over 48 timers varighed (Antal timer)	105.874	135.272	70.293	-35.581	-64.979

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Summen af bæltefikseringer over 48 timer er på nationalt niveau i 2015 faldet med op mod 50 pct. sammenlignet med niveauet i 2014 og baseline (2011-2013). Der er sket et fald i forhold til baseline (2011-2013) i antallet af bæltefikseringer mellem 0-2 timer, men en stigning sammenlignet med 2014. Der er sket en stigning i antallet af bæltefikseringer mellem 2-8 timer i forhold til både 2014 og baseline (2011-2013). Som tidligere nævnt skal udviklingen i korte bæltefikseringer ses i sammenhæng med udviklingen i længerevarende bæltefikseringer.

Alle regioner, har sammenlignet med 2014 og baseline (2011-2013), opnået et fald i forhold til antallet af personer, der bæltefikseres. Ses der på udviklingen i det totale antal bæltefikseringer viser monitoreringen, at alle regioner med undtagelse af Region Midtjylland og Region Nordjylland, har opnået et fald sammenlignet med baseline (2011-2013) og niveauet i 2014.

I de tilfælde, hvor der forekommer en stigning i det totale antal bæltefikseringer, og et fald i antallet af personer, som er berørt af bæltefikseringer, betyder det, at bæltefikseringerne er fordelt på færre personer.

Antallet af påbegyndte bæltefikseringer kan ligeledes ses i sammenhæng med varigheden af fikseringerne. En stigning i antallet af bæltefikseringer kan således ses som et resultat et fald i mellemlange og lange bæltefikseringer, hvor de mellemlange og lange bæltefikseringer erstattes af flere kortvarige bæltefikseringer. Som eksempel ligger medianvarigheden af bæltefikseringer på 6,6 timer i Region Midtjylland, 9 timer i Region Nordjylland, 11,1 timer i Region Hovedstaden, 13,8 timer i Region Syddanmark, og 16,8 timer i Region Sjælland.

Alle regioner, med undtagelse af Region Midtjylland og Region Syddanmark, har haft et fald i forhold til baseline (2011-2013) i antallet af korte bæltefikseringer mellem 0-2 timer. Samtidig har alle regioner, med undtagelse af Region Sjælland, haft en stigning antallet af bæltefikseringer mellem 0-2 timer sammenlignet med niveauet i 2014. I forhold til antallet af bæltefikseringer mellem 2-8 timer har alle regioner, med undtagelse af Region Hovedstaden og Region Sjælland, haft en stigning forhold til baseline (2011-2013) og sammenlignet med niveauet i 2014.

Region Hovedstaden, Region Midtjylland, og Region Syddanmark, der alle har haft en stigning i antallet af korte- (og hos Region Midtjylland mellemlange) bæltefikseringer, har samtidig haft et fald i antallet af længerevarende bæltefikseringer med en medianvarighed for antal bæltefikseringer på hhv. 11,1; 6,6 og 13,3 timer.

Region Sjælland, som har haft et fald i både antal korte-, mellemlange og længerevarende bæltefikseringer har samtidig haft en medianvarighed for antal bæltefikseringer på 16,8 timer.

Region Nordjylland har haft en stigning både i antallet af korte- mellemlange og lange bæltefikseringer mens regionens medianvarighed for antal bæltefikseringer har ligget på 9 timer.

Tabel 13. Antal personer, der bæltefikseres og det totale antal bæltefikseringer fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering		Udvikling	
		2011-2013	2014	2015	Baseline til 2015	2014 til 2015
1.02 Antal personer der bæltefikseres (<i>Antal berørt</i>)	Region Hovedstaden	716	639	499	-217	-140
	Region Midtjylland	449	419	398	-51	-21
	Region Nordjylland	174	158	129	-45	-29
	Region Sjælland	248	250	214	-34	-36
	Region Syddanmark	477	473	383	-94	-90
1.03 Total antal bæltefikseringer (<i>Antal påbegyndt</i>)	Region Hovedstaden	1.770	1.664	1.247	-523	-417
	Region Midtjylland	1.639	1.222	1.732	93	510
	Region Nordjylland	593	387	636	43	249
	Region Sjælland	579	819	491	-88	-328
	Region Syddanmark	1.107	1.103	963	-144	-140

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Table 14. Number of belt fixations distributed by duration and by region

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering		Udvikling	
		2011-2013	2014	2015	Baseline til 2015	2014 til 2015
1.07 Total antal bæltefikseringer 0-2 timer (Antal påbegyndt)	Region Hovedstaden	285	165	166	-119	1
	Region Midtjylland	276	151	376	100	225
	Region Nordjylland	101	68	81	-20	13
	Region Sjælland	55	193	32	-23	-161
	Region Syddanmark	97	63	100	3	37
1.08 Total antal bæltefikseringer 2-8 timer (Antal påbegyndt)	Region Hovedstaden	501	442	352	-149	-90
	Region Midtjylland	443	322	569	126	247
	Region Nordjylland	178	112	214	36	102
	Region Sjælland	141	225	92	-49	-133
	Region Syddanmark	184	176	238	54	62
1.09 Total antal bæltefikseringer 8-24 timer (Antal påbegyndt)	Region Hovedstaden	576	607	422	-154	-185
	Region Midtjylland	547	451	536	-11	85
	Region Nordjylland	193	107	213	20	106
	Region Sjælland	215	220	204	-11	-16
	Region Syddanmark	368	371	342	-26	-29
1.10 Total antal bæltefikseringer 24-48 timer (Antal påbegyndt)	Region Hovedstaden	212	217	163	-49	-54
	Region Midtjylland	192	147	109	-83	-38
	Region Nordjylland	55	44	59	4	15
	Region Sjælland	88	85	82	-6	-3
	Region Syddanmark	199	211	147	-52	-64
1.12 Sum af bæltefikseringstimer over 48 timers varighed (Antal timer)	Region Hovedstaden	24.728	26.328	16.355	-8.373	-9.973
	Region Midtjylland	25.173	26.494	15.685	-9.488	-10.809
	Region Nordjylland	7.578	8.101	8.688	1.110	587
	Region Sjælland	11.528	21.114	13.272	1.744	-7.842
	Region Syddanmark	36.867	53.234	16.293	-20.574	-36.941

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

I forhold til de mellemlange og lange bæltefikseringer har alle regioner med undtagelse af Region Nordjylland¹⁴ har haft et fald i antallet af lange bæltefikseringer over 24 timer sammenlignet med 2014, og et fald i antallet af mellemlange bæltefikseringer med undtagelse af Region Midtjylland¹⁵ og Region Nordjylland¹⁶ sammenlignet med 2014.

Alle regioner, med undtagelse af Region Nordjylland og Region Sjælland¹⁷, har haft et fald i forhold til baseline (2011-2013) i summen af bæltefikseringstimer over 48 timer. Det bør i den forbindelse bemærkes, at enkelte meget langvarige bæltefikseringer kan påvirke indikatorens resultat.

Ovenstående Tabel 15 og Tabel 16 viser udviklingen inden for anvendelsen af remme i forbindelse med tvangsfiksering i psykiatrien på nationalt niveau.

Tabel 15. Antal personer, hvor der er anvendt remme, og det totale antal gange, der er anvendt remme i hele landet

INDIKATOR	Baseline	Monitorering		Udvikling	
	2011-2013	2014	2015	Baseline til 2015	2014 til 2015
2.01 Antal personer hvor der bruges remme (Antal berørt)	1.316	1.269	1.114	-202	-155
2.02 Total antal remme (Antal påbegyndt)	3.464	2.986	3.219	-245	233

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

På nationalt niveau har der være et fald i antallet af personer, hvor der bruges remme, mens samlede antal gange remme er brugt er steget i forhold til 2014. På regionalt niveau er der, jf. Tabel 16, i alle regioner et fald i antal personer, hvor der bruges remme i forhold til baseline (2011-2013) og i forhold til 2014. I Region Midtjylland og Region Nordjylland ses en stigning i det totale antal gange remme er anvendt både i forhold til baseline (2011-2013) og i forhold til 2014.

¹⁴ Antallet af bæltefikseringer på mellem 24-48 timer er i Region Nordjylland, som den eneste region, steget i forhold til baseline (2011-2013) i 2015 mens antallet af bæltefikseringer over 48 timer er faldet i forhold til baseline (2011-2013) i Region Nordjylland.

¹⁵ Antallet af bæltefikseringer mellem 8-24 timer er faldet i forhold til baseline (2011-2013) i Region Midtjylland i 2015.

¹⁶ Niveaue for antallet af bæltefikseringer på mellem 8-24 timer i ligger, i Region Nordjylland, som den eneste region, over baseline (2011-2013) i 2015.

¹⁷ Summen af bæltefikseringstimer over 48 timer i Region Sjælland ligger i 2015 under niveaue i 2014.

Tabel 16. Antal personer, hvor der er anvendt remme, og det totale antal gange, der er anvendt remme fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering		Udvikling	
		2011-2013	2014	2015	Baseline til 2015	2014 til 2015
2.01 Antal personer hvor der bruges remme (<i>Antal berørt</i>)	Region Hovedstaden	399	396	339	-60	-57
	Region Midtjylland	309	289	282	-27	-7
	Region Nordjylland	104	87	86	-18	-1
	Region Sjælland	146	140	125	-21	-15
	Region Syddanmark	372	380	307	-65	-73
2.02 Total antal remme (<i>Antal påbegyndt</i>)	Region Hovedstaden	874	832	726	-148	-106
	Region Midtjylland	1.101	737	1.128	27	391
	Region Nordjylland	331	235	427	96	192
	Region Sjælland	292	328	268	-24	-60
	Region Syddanmark	866	854	670	-196	-184

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

5.2 Personer udsat for én eller flere tvangsforanstaltninger

Antallet af voksne berørt af én eller flere tvangsforanstaltninger i psykiatrien i 2015 ligger på niveau med baseline (2011-2013) og der ses et fald på 172 i forhold til 2014. Nationalt er andelen af voksne, der har været berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger set i forhold til antal indlagte stabilt i forhold til baseline (2011-2013) og niveauet i 2014.

For børn og unge under 18 år har der på nationalt niveau været en mindre stigning i forhold til baseline (2011-2013) og niveauet har været stabilt siden 2014. I forhold til andelen af børn og unge berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger ud af antal indlagte er der en stigning i 2015 i forhold til baseline (2011-2013)¹⁸.

¹⁸ Sammenlignet med niveauet i 2014 ligger alle regioner undtagen Region Nordjylland og Region Sjælland på eller under niveauet i 2014.

Tabel 17. Antal og andele voksne og børn og unge under 18 år berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i hele landet

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering		Udvikling	
		2011-2013	2014	2015	Baseline til 2015	2014 til 2015
8.01 Antal af børn og unge under 18 berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger (<i>Antal berørt</i>)	Hele landet	242	293	297	55	4
8.02 Andel af børn og unge under 18 berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i forhold til antal indlagte (<i>Andel i pct.</i>)	Hele landet	16,5	18,7	18,6	2,1	-0,1
8.04 Antal voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger (<i>Antal berørt</i>)	Hele landet	5.633	5.799	5.627	-6	-172
8.05 Andel af voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i forhold til antal indlagte (<i>Andel i pct.</i>)	Hele landet	22,4	22,6	22,3	-0,1	-0,3

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Region Syddanmark, Midtjylland og Nordjylland er i 2015 enten på niveau med baseline (2011-2013) eller har et fald i forhold til baseline (2011-2013) og i forhold til 2014, i forhold til antallet af voksne berørt af én eller flere tvangsforanstaltninger i psykiatrien. Ses der på udviklingen i andelen af voksne, der har været berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger, viser monitoreringen, at alle regioner med undtagelse af Region Syddanmark og Region Midtjylland, har en stigning i forhold til baseline (2011-2013). Alle regioner, undtagen Region Syddanmark, har i 2015 ligeledes en stigning i forhold til 2014.

Regionernes indlæggelsestal varierer, jf. Tabel 3, hvilket skal tages med i betragtning, når andelen af voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger sammenlignes på tværs. Regionernes indlæggelsestal har dog i 2015 ligget relativt stabilt sammenlignet med et gennemsnit fra 2011-2013¹⁹. Udviklingen i andelen af voksne ud af antal indlagte, der har været berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger viser, at Region Syddanmark har opnået et fald i antallet af voksne berørt af én eller flere tvangsforanstaltninger samtidig med, at de overordnet set haft en stigning i antallet af indlagte. Region Midtjylland og Region Nordjylland har opnået hhv. et fald og en stabil udvikling i antallet af voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger og har samtidig haft et fald i antallet af indlagte. Region Hovedstaden har både haft en stigning i antallet af voksne berørt af én eller flere tvangsforanstaltninger og en stigning i antal indlagte, og Region Sjælland har haft en stigning i antallet af voksne berørt af én eller flere tvangsforanstaltninger men et fald i antallet af antal indlagte.

I alle regioner, med undtagelse af Region Nordjylland, ses en stigning i 2015 i forhold til baseline (2011-2013) i antal børn og unge berørt af én eller flere tvangsforanstaltninger. Ses der på udviklingen i andelen af børn og unge, der har været berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger

¹⁹ Regionernes indlæggelsestal er vedlagt i bilag 4.

ger, viser monitoreringen en stigning i alle regioner med undtagelse af Region Syddanmark i forhold til baseline (2011-2013)²⁰. En del af stigningen i antallet af børn og unge under 18 år, der har været berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i psykiatrien, kan være et resultat af den ændrede registreringspraksis på området som følge af den nye psykiatrilov, der trådte i kraft pr.1. juni 2015.

Sundhedsstyrelsen bemærker, at antallet af børn og unge under 18 år berørt af én eller flere tvangsforanstaltninger er lavt. Der bør således tages forbehold for, at der kan forekomme store udsving i opgørelsen af andelen af børn og unge under 18 år omfattet af én eller flere tvangsforanstaltninger ud af antal indlagte.

Tabel 18. Antal og andele børn og unge under 18 år berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering		Udvikling	
		2011-2013	2014	2015	Baseline til 2015	2014 til 2015
8.01 Antal af børn og unge under 18 berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger (Antal berørt)	Region Hovedstaden	106	124	118	12	-6
	Region Midtjylland	51	76	73	22	-3
	Region Nordjylland	19	9	15	-4	6
	Region Sjælland	40	47	61	21	14
	Region Syddanmark	37	48	40	3,0	-8,0
8.02 Andel af børn og unge under 18 berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i forhold til antal indlagte (Andel i pct.)	Region Hovedstaden	20,1	22,7	20,6	0,5	-2,1
	Region Midtjylland	18,4	22,2	21,5	3,1	-0,7
	Region Nordjylland	11,5	7,5	12,7	1,2	5,2
	Region Sjælland	14,6	16,9	22,3	7,7	5,4
	Region Syddanmark	13,9	14,9	11,8	-2,1	-3,1

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

²⁰ Sammenlignet med niveauet i 2014 ligger alle regioner undtagen Region Nordjylland og Region Sjælland på eller under niveauet i 2014

Tabel 19. Antal og andele voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering		Udvikling	
		2011-2013	2014	2015	Baseline til 2015	2014 til 2015
8.04 Antal voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger (<i>Antal berørt</i>)	Region Hovedstaden	2.232	2.264	2.267	35	3
	Region Midtjylland	1.153	1.163	1.140	-13	-23
	Region Nordjylland	487	506	487	0	-19
	Region Sjælland	691	708	711	20	3
	Region Syddanmark	1.162	1.251	1.133	-29	-118
8.05 Andel af voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i forhold til antal indlagte (<i>Andel i pct.</i>)	Region Hovedstaden	22,2	22,6	22,9	0,7	0,3
	Region Midtjylland	25,2	23,7	23,8	-1,4	0,1
	Region Nordjylland	22,7	22,7	23,9	1,2	1,2
	Region Sjælland	19,9	20,4	20,9	1,0	0,5
	Region Syddanmark	22,0	22,7	20,3	-1,7	-2,4

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

5.3 Øvrige indikatorer med relevans for monitoreringen af alle tvangsforanstaltninger i henhold til psykiatriloven

I det følgende beskrives udviklingen indenfor en række øvrige tvangsforanstaltninger. Det drejer sig om tvangsmedicinering, frihedsberøvelse (tvangsindlæggelse og tvangstilbageholdelse)²¹.

Der har fra 2014 til 2015 været et fald på 24 personer i forhold til anvendelse af tvangsmedicinering. Tvangsmedicinering omfatter ikke akutberoligende medicin med tvang. Andelen af personer, der tvangsmedicineres ud af antal indlagte nationalt ligger i 2015 på niveau med baseline (2011-2013).

²¹ Se bilag 3

Tabel 20. Antal og andele personer, der tvangsmedicineres i hele landet og fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering		Udvikling	
		2011-2013	2014	2015	Baseline til 2015	2014 til 2015
6.01 Antal personer der tvangsmedicineres (omfatter ikke akut beroligende) (<i>Antal berørt</i>) Denne indikator er uden målsætning men følges i monitoreringen.	Hele landet	667	754	730	63	-24
	Region Hovedstaden	300	372	381	81	9
	Region Midtjylland	133	131	111	-22	-20
	Region Nordjylland	57	70	73	16	3
	Region Sjælland	78	87	66	-12	-21
	Region Syddanmark	101	100	100	-1	0
6.02 Andelen af personer der tvangsmedicineres af antal indlagte (<i>Andel i pct.</i>) Denne indikator er uden målsætning men følges i monitoreringen.	Hele landet	2,5	2,8	2,7	0,2	-0,1
	Region Hovedstaden	2,8	3,5	3,6	0,8	0,1
	Region Midtjylland	2,7	2,5	2,2	-0,5	-0,3
	Region Nordjylland	2,5	3,0	3,4	0,9	0,4
	Region Sjælland	2,1	2,3	1,8	-0,3	-0,5
	Region Syddanmark	1,8	1,7	1,7	-0,1	0,0

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

I det følgende beskrives udviklingen i antallet frihedsberøvelser, som omfatter både tvangsindlæggelser og tvangstilbageholdelse.

Nationalt er det totale antal gange voksne frihedsberøves steget i 2015 i forhold til baseline (2011-2013) med 72, mens der har været et fald på 156 episoder siden 2014. Det totale antal gange børn og unge frihedsberøves er i 2015 steget med 25 episoder i forhold til baseline (2011-2013), mens udviklingen siden 2014 stort set er uændret.

I forhold til andelen af voksne samt børn og unge under 18 år, der frihedsberøves ud af antal indlagte på nationalt plan, ses et fald på hhv. 0,3 og 0,9 pct. siden 2014, mens der ses en stigning i 2015 i forhold til baseline (2011-2013) på hhv. 0,2 og 0,7 pct.

Tabel 21. Antal og andele voksne og børn og unge under 18 år der tvangsindlægges eller tvangstilbageholdes i hele landet og fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering		Udvikling	
		2011-2013	2014	2015	Baseline til 2015	2014 til 2015
7.01 Antal af børn og unge under 18 der tvangsindlægges eller tvangstilbageholdes <i>(Antal berørt)</i> Denne indikator er uden målsætning men følges i monitoreringen.	Hele landet	161	195	186	25	-9
	Region Hovedstaden	63	74	73	10	-1
	Region Midtjylland	34	54	42	8	-12
	Region Nordjylland	13	6	13	0	7
	Region Sjælland	27	30	32	5	2
	Region Syddanmark	28	38	31	3	-7
7.02 Andel af børn og unge under 18 der tvangsindlægges eller tvangstilbageholdes i forhold til antal indlagte <i>(Andel i pct.)</i> Denne indikator er uden målsætning men følges i monitoreringen.	Hele landet	10,9	12,5	11,6	0,7	-0,9
	Region Hovedstaden	11,9	13,6	12,7	0,8	-0,9
	Region Midtjylland	12,5	15,7	12,4	-0,1	-3,3
	Region Nordjylland	8,0	5,0	11,0	3,0	6,0
	Region Sjælland	9,9	10,8	11,7	1,8	0,9
	Region Syddanmark	10,5	11,8	9,2	-1,3	-2,6
7.04 Antal voksne der tvangsindlægges eller tvangstilbageholdes <i>(Antal berørt)</i> Denne indikator er uden målsætning men følges i monitoreringen.	Hele landet	4.622	4.850	4.694	72	-156
	Region Hovedstaden	1.830	1.870	1.893	63	23
	Region Midtjylland	903	926	909	6	-17
	Region Nordjylland	400	440	415	15	-25
	Region Sjælland	566	596	582	16	-14
	Region Syddanmark	995	1.091	984	-11	-107
7.05 Andel af voksne der tvangsindlægges eller tvangstilbageholdes i forhold til antal indlagte <i>(Andel i pct.)</i> Denne indikator er uden målsætning men følges i monitoreringen.	Hele landet	18,4	18,9	18,6	0,2	-0,3
	Region Hovedstaden	18,2	18,7	19,1	0,9	0,4
	Region Midtjylland	19,7	18,9	19,0	-0,7	0,1
	Region Nordjylland	18,6	19,7	20,3	1,7	0,6
	Region Sjælland	16,3	17,2	17,1	0,8	-0,1
	Region Syddanmark	18,8	19,8	17,6	-1,2	-2,2

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Monitoreringen viser samlet set, at antallet og andelen af personer, der tvangsindlægges eller tvangstilbageholdes stadig er højere end baseline (2011-2013) i Region Hovedstaden, Sjælland og Nordjylland.

Sundhedsdatastyrelsens årlige opgørelse af tvang i psykiatrien viser, at alle regioner, med undtagelse af Region Nordjylland, har i 2015 haft en stigning i antallet af påbegyndte tvangsindlæggelser sammenlignet med perioden 2011-2013. Sammenholdt med 2014, har Region Hovedstaden og Region Midtjylland i 2015 haft en stigning i antallet af tvangsindlæggelser, mens de øvrige regioner har ligget stabilt eller haft et fald²².

Antallet af påbegyndte tvangstilbageholdelser i 2015 er i alle regioner, med undtagelse af Region Hovedstaden, faldet eller forblevet stabilt sammenlignet med perioden 2011-2013. Sammenholdt med 2014 har alle regioner, med undtagelse af Region Midtjylland, haft et fald i antallet af tvangstilbageholdelser i 2015²³.

5.4 Opsamling - indikatorer med målsætning om reduktion i 2020

Indikatorer med målsætning om reduktion i 2020 i forhold til baseline (2011-2013) omfatter varigheden af bæltefikseringer og personer udsat for én eller flere tvangsforanstaltninger. I det følgende opsummeres udviklingen i disse indikatorer.

Nationalt er der sket et fald i antallet af mellemlange og lange bæltefikseringer i forhold til baseline (2011-2013), og der har på nationalt niveau ligeledes været et fald sammenlignet med 2014. Summen af bæltefikseringstimer over 48 timer er i 2015 ligeledes faldet med op mod 50 pct. på nationalt niveau sammenlignet med niveauet i 2014, og summen er lavere baseline (2011-2013).

Antallet af bæltefikseringer mellem 0-2 timer ligger på nationalt niveau stadig lavere end baseline (2011-2013) i 2015, men sammenlignet med 2014 ses der en stigning på 115 i antallet af kortere bæltefikseringer i 2015. I forhold til antallet af bæltefikseringer mellem 2-8 timer har der været en stigning på 188 sammenholdt med 2014 og antallet er nu højere end baseline (2011-2013).

Det betyder, at det særligt er de mellemlange og længerevarende bæltefikseringer, der er nedbragt i 2015, mens der har været en stigning i antallet af kortere bæltefikseringer. Dette er formentlig udtryk for at nogle af de patienter, der tidligere blev langvarigt bæltefikseret nu bliver kortvarigt bæltefikseret eller slet ikke bæltefikseret.

Antallet af voksne berørt af én eller flere tvangsforanstaltninger i psykiatrien i 2015 ligger svarende til baseline (2011-2013), men det er 172 personer færre end niveauet i 2014. Andelen af voksne, der har været berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger set i forhold til antal indlagte ligger stabilt i forhold til baseline (2011-2013) og niveauet i 2014.

For børn og unge under 18 år har der på nationalt niveau været en stigning på 55 i antallet af børn og unge berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i psykiatrien sammenholdt med base-

---

²² Kilde: Sundhedsdatastyrelsens Årlige opgørelse over anvendelse af tvang i psykiatrien.

²³ Kilde: Sundhedsdatastyrelsens Årlige opgørelse over anvendelse af tvang i psykiatrien.

line (2011-2013)²⁴. I forhold til andelen af børn og unge berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger ud af antal indlagte ligger niveauet i 2015 også over baseline (2011-2013)²⁵.

Det antal personer, der tvangsmedicineres på nationalt niveau ligger i 2015 højere end baseline (2011-2013) med 63, mens der har været et fald på 24 siden 2014. Andelen af personer, der tvangsmedicineres ud af antal indlagte på nationalt plan ligger i 2015 0,2 pct. højere end baseline (2011-2013), mens der har været et fald på 0,1 pct. siden 2014.

Nationalt er det totale antal gange voksne frihedsberøves steget i 2015 i forhold til baseline (2011-2013) med 72, mens der har været et fald på 156 episoder siden 2014. Det totale antal gange børn og unge frihedsberøves er i 2015 steget med 25 episoder i forhold til baseline (2011-2013), mens udviklingen siden 2014 stort set er uændret.

I forhold til andelen af voksne samt børn og unge under 18 år, der frihedsberøves ud af antal indlagte på nationalt plan, ses et fald på hhv. 0,3 og 0,9 pct. siden 2014, mens der ses en stigning i 2015 i forhold til baseline (2011-2013) på hhv. 0,2 og 0,7 pct.

Sundhedsdatastyrelsens årlige opgørelse af tvang i psykiatrien viser, at alle regioner, med undtagelse af Region Nordjylland, har i 2015 haft en stigning i antallet af påbegyndte tvangsindlæggelser sammenlignet med perioden 2011-2013. Sammenholdt med 2014, har Region Hovedstaden og Region Midtjylland i 2015 haft en stigning i antallet af tvangsindlæggelser, mens de øvrige regioner har ligget stabilt eller haft et fald²⁶.

Antallet af påbegyndte tvangstilbageholdelser i 2015 er i alle regioner, med undtagelse af Region Hovedstaden, faldet eller forblevet stabilt sammenlignet med perioden 2011-2013. Sammenholdt med 2014 har alle regioner, med undtagelse af Region Midtjylland, haft et fald i antallet af tvangstilbageholdelser i 2015²⁷.

---

²⁴ Andelen af alle påbegyndte registrerede tvangsforanstaltninger, der iværksættes overfor mindreårige mod dennes vilje, med informeret samtykke fra forældremyndighedens indehaver ligger på 13 pct. i 2015.

²⁵ Sammenlignet med niveauet i 2014 ligger alle regioner undtagen Region Nordjylland og Region Sjælland på eller under niveauet i 2014.

²⁶ Kilde: Sundhedsdatastyrelsens Årlige opgørelse over anvendelse af tvang i psykiatrien.

²⁷ Kilde: Sundhedsdatastyrelsens Årlige opgørelse over anvendelse af tvang i psykiatrien.

Boksoversigt

Boks 1. Bilagsoversigt.....	5
Boks 2. Indikatorer – mål om halvering af anvendelsen af bæltefikseringer.....	6
Boks 3. Indikatorer – mål om generelt fald i anvendelsen af alle former for tvang	8

Figuroversigt

Figur 1. Tendenslinje med andelen af personer der bæltefikseres ud af antal indlagte i hele landet	13
Figur 2. Tendenslinje med andelen af personer der bæltefikseres ud af antal indlagte i Region Hovedstaden.....	14
Figur 4. Tendenslinje med andelen af personer der bæltefikseres ud af antal indlagte i Region Midtjylland	15
Figur 5. Tendenslinje med andelen af personer der bæltefikseres ud af antal indlagte i Region Syddanmark.....	15
Figur 3. Tendenslinje med andelen af personer der bæltefikseres ud af antal indlagte i Region Nordjylland	15
Figur 6. Tendenslinje med andelen af personer der bæltefikseres ud af antal indlagte i Region Sjælland.....	16
Figur 7. Tendenslinje med total antal bæltefikseringer over 48 timer i hele landet	17
Figur 8. Tendenslinje med total antal bæltefikseringer over 48 timer i Region Midtjylland	18
Figur 9. Tendenslinje med total antal bæltefikseringer over 48 timer i Region Hovedstaden	18
Figur 10. Tendenslinje med total antal bæltefikseringer over 48 timer i Region Sjælland	18
Figur 12. Tendenslinje med total antal bæltefikseringer over 48 timer i Region Syddanmark	19
Figur 11. Tendenslinje med total antal bæltefikseringer over 48 timer i Region Nordjylland	19

Tabeloversigt

Tabel 1. Andelen af personer, der bæltefikseres ud af antal indlagte i hele landet	12
Tabel 2. Andelen af personer, der bæltefikseres ud af antal indlagte fordelt på regioner	13

Tabel 3. Antal indlagte i perioden 2011- 2015 fordelt på regioner.....	14
Tabel 4. Total antal bæltefikseringer over 48 timer i hele landet	16
Tabel 5. Total antal bæltefikseringer over 48 timer fordelt på regioner	17
Tabel 6. Beroligende medicin i antal og andele i hele landet og fordelt på regioner	21
Tabel 7. Fastholden i antal i hele landet og fordelt på regioner	22
Tabel 8. Fastholden i andele i hele landet og fordelt på regioner.....	23
Tabel 9. Personlig skærmning i antal i hele landet og fordelt på regioner.....	23
Tabel 10. Personlig skærmning i andele i hele landet og fordelt på regioner	24
Tabel 11. Antal personer, der bæltefikseres, det totale antal bæltefikseringer og fikseringer fordelt på varighed i hele landet.....	26
Tabel 12. Bæltefikseringer fordelt på varighed i hele landet	27
Tabel 13. Antal personer, der bæltefikseres og det totale antal bæltefikseringer fordelt på regioner.....	28
Tabel 14. Antal bæltefikseringer fordelt varighed og på regioner	29
Tabel 15. Antal personer, hvor der er anvendt remme, og det totale antal gange, der er anvendt remme i hele landet.....	30
Tabel 16. Antal personer, hvor der er anvendt remme, og det totale antal gange, der er anvendt remme fordelt på regioner.....	31
Tabel 17. Antal og andele voksne og børn og unge under 18 år berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i hele landet.....	32
Tabel 18. Antal og andele børn og unge under 18 år berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger fordelt på regioner	33
Tabel 19. Antal og andele voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger	34
Tabel 20. Antal og andele personer, der tvangsmedicineres i hele landet og fordelt på regioner	35
Tabel 21. Antal og andele voksne og børn og unge under 18 år der tvangsindlægges eller tvangstilbageholdes i hele landet og fordelt på regioner	36